

РОЗПОДІЛ БІОМАСИ ЗООБЕНТОСУ НА ПСЕВДОЛІТОРАЛІ ТА ВЕРХНІЙ СУБЛІТОРАЛІ УКРАЇНСЬКИХ УЗБЕРІЖЖ АЗОВСЬКОГО МОРЯ

В. М. ДЯТЛОВ

Азовське море, за словами Л. А. Зенкевича (1963), є найбільш вивчена водойма Радянського Союзу. Загальна продуктивність зообентосу моря, за даними цілого ряду авторів (Н. П. Чугунов — 1926, Ф. Д. Мордухай-Болтовський — 1937, В. П. Воробйова — 1949, И. Н. Старк — 1966) досить висока і дорівнює 20 мільйонів тонн при річному Р/В коефіцієнті всього моря — 1, 6.

За нашими даними, зона псевдоліторалі та верхньої субліторалі українських узбережж Азовського моря складає 0,5 процента всієї площі моря, або біля 190 кв. км.

Річна продукція цієї зони, до складу якої входить п'ять біоценозів (понтогаммарус, остракода, зарості з кардиумом та аброю, корубла, скелі з мітелястором та мідією) дорівнює більш як 45000 тонн, що складає 0,25 процента загальної продуктивності зообентосу всього моря.

Найбільше значення серед груп безхребетних, що входять до складу донних біоценозів, мають пластинчатозяброві молюски, від кількості яких в основному залежить розподіл та продуктивність того чи іншого біоценозу. Основні види молюсків це — кар-

днум, абра, мітелястер. Вони складають більш як 60 процентів загальної біомаси.

Найбільш продуктивними з перелічених вище біоценозів, є два:

1. Біоценоз корбула на площі 90 кв. км. дає 28000 тонн біологічної продукції, що складає 60% загальної продукції.

2. Біоценоз заростів з кардиумом та аброю на площі 31 кв. км дає 13000 тонн біологічної продукції, що складає біля 30 процентів загальної.

Розподіл біомаси зообентосу на псевдоліторалі та верхній субліторалі українських узбережж Азовського моря дуже нерівномірний. Площі з дуже високою біомасою — 666,4 г/кв. м — біоценоз заростей, чергуються з площами з дуже низькою біомасою — 51,2 г/кв. м — біоценоз остракод.

Найбільш рівномірно розподілена біомаса зообентосу на західному узбережжі у біоценозі корбула, де на площі біля 90 кв км біомаса дорівнює 480,6 г/кв. метр.

Середньорічна біомаса зообентосу псевдоліторалі та верхній субліторалі українських узбережж Азовського моря дорівнює — 325 г/кв. м, при річному коефіцієнті $P/V=1,8$, що на 0,2 вище P/V коефіцієнту відкритого моря.